

Raportul general
al activităților de minimizare a practicii de achitare a salariilor
„în plic” și a muncii „la negru”, realizate de grupurile
multidisciplinare pentru anul 2015

În vederea respectării legislației în domeniul raporturilor de muncă și protejării drepturilor salariaților, precum și întreprinderii măsurilor de contracarare a fenomenului „muncii la negru” și a practicii de achitare a salariilor „în plic”, avînd ca bază Regulamentul comun privind activitatea echipelor multidisciplinare, aprobat prin ordinul comun IFPS nr.393, ISM nr. 12-a, IGP nr. 82, CNSM nr.150 din 05.05.2015, organele semnatare ale Regulamentului au întreprins, în perioada 01.01.2015 - 31.12.2015, un șir de acțiuni conform competențelor.

Ca urmare a conlucrării echipelor multidisciplinare în vederea asigurării monitorizării permanente a respectării legislației în domeniul raporturilor de muncă pentru protejarea drepturilor salariaților și contracararea muncii la negru la inițiativa Serviciului Fiscal de Stat (SFS), au fost efectuate controale fiscale la fața locului de comun cu angajații Inspectoratului de Stat al Muncii (ISM), Inspectoratului General al Poliției (IGP) și Confederația Națională a Sindicatelor din Moldova (CNSM).

Astfel, pe parcursul anului 2015, 3 424 contribuabili au fost supuși verificărilor cu ieșire la fața locului și/sau prin aplicarea metodelor și surselor indirecte de estimare a obligațiilor fiscale. În urma controalelor efectuate de către SFS au fost întocmite 1 587 acte de control și 17 594 procese-verbale contravenționale pentru activitate ilicită și 2 424 procese-verbale contravenționale întocmite conform competențelor în care au fost consemnate încălcări și abateri de la prevederile actelor legislative și normative.

În baza a 17 594 procese-verbale contravenționale întocmite pentru practicarea activităților ilicite au fost aplicate sancțiuni contravenționale în sumă de 16 960,9 mii lei, 7 893,47 mii lei achitate în perioada de gestiune.

Ca rezultat al monitorizării contribuabililor supuși verificărilor au fost aduși în cadrul legal 4 267; inclusiv prin eliberarea a 3 496 patente de întreprinzător, prin angajare în calitate de salariați 391 persoane, au fost înregistrate; 114 întreprinderi individuale (ÎI), 116 societăți cu răspundere limitată (SRL) și 150 gospodării țărănești (GȚ).

În baza a 1587 acte de control, au fost emise 845 decizii asupra cazurilor de încălcare a legislației, fiind calculate suplimentar la buget impozite, taxe și alte plăți în sumă totală de 11 921,9 mii lei, inclusiv prin metode și surse indirecte 5 955,06 mii lei, din ele achitate în perioada de gestiune 6 516,2 mii lei.

Tot în această perioadă, de către echipele multidisciplinare au fost identificate persoane care practică „munca la negru” și depistate persoane beneficiari de salarii „în plic”, numărul cărora constituie 2 296. Suma salariilor „în plic” estimată, care nu este înregistrată conform legii și din care nu au fost calculate contribuțiile asigurărilor sociale

de stat, primele de asigurare obligatorie de asistență medicală și impozitul pe venit, constituie 12 714,16 mii lei.

Astfel, ca rezultat al activității SFS în scopul depistării evaziunilor și contracarării fenomenului „muncii la negru”, sumele suplimentar calculate în baza deciziilor adoptate sunt constituite din:

- impozit pe venit reținut din plățile salariale în sumă de 750,07 mii lei, inclusiv calculat prin metode și surse indirecte 444,94 mii lei, achitat 503,79 mii lei;

- contribuții de asigurări sociale de stat în sumă de 4 968,7 mii lei, inclusiv achitate 3 048,33 mii lei;

- prime de asigurare obligatorie de asistență medicală în sumă de 1 030,6 mii lei, inclusiv achitate 675,59 mii lei;

- penalități, sancțiuni și altele în sumă de 5 172,53 mii lei.

În cadrul acțiunilor demarate au fost întreprinse controale în comun cu reprezentanții subdiviziunilor teritoriale ale sindicatelor și ai Inspectoratului de Stat al Muncii, fiind efectuate 69 controale privind respectarea legislației muncii și normelor de securitate și sănătate în muncă, examinate 22 petiții, 7 sesizări și cercetate 4 accidente de muncă.

Reprezentanții ISM în colaborare cu reprezentanții SFS au efectuat 110 controale, fiind depistate 92 persoane care prestau activitate nedeclarată.

În perioada 2015 în urma acțiunilor comune de verificare a contribuabililor care desfășoară activitate în domeniul *prestări servicii de transportare a călătorilor în regim taxi* pe întreg teritoriul țării de către reprezentanții Inspectoratului General al Poliției și ai Inspectoratului Fiscal de Stat au fost supuși verificării 538 de unități de transport.

Astfel, de către colaboratorii IGP au fost întocmite și remise pentru luarea deciziilor conform competenței SFS 2 916 procese-verbale cu privire la contravenții; de către colaboratorii IFS mun. Chișinău au fost întocmite 301 procese-verbale contravenționale, au fost ridicate 2 obiecte care au servit la săvârșirea contravenției și transmise pentru examinare după competență instanțelor de judecată, iar de către colaboratorii IFS mun. Bălți au fost întocmite 47 procese-verbale contravenționale.

Totodată, ca rezultat al acțiunilor de control întreprinse de către reprezentanții SFS și IGP în domeniul *prestări servicii de reparație auto (vopsire, testare, reglare, instalare și întreținere)* au fost supuși verificărilor circa 100 de contribuabili și au fost constatate încălcări și întocmite: pe mun. Bălți 55 procese – verbale contravenționale, iar pe mun. Chișinău întocmite 2 acte de control și 16 procese-verbale contravenționale.

În același timp, au fost demarate acțiuni în domeniul *prestări serviciilor de transportare de pasageri și mărfuri pe rute internaționale* în comun cu reprezentanții Serviciului Fiscal de Stat și a Inspectoratului Național de Patrulare. În urma verificărilor a 40 unități de transport au fost întocmite 8 procese-verbale contravenționale.

Pentru perioada 2015 de către colaboratorii SFS au fost întreprinse un șir de *acțiuni de monitorizare a activităților de comerț efectuate de persoanele fizice, întreprinderile individuale și societățile comerciale care oferă spre vânzare în locurile autorizate (piețe) și comerț stradal* cu verificarea circa a 1 446 contribuabili, fiind constatate persoane care

prestau activitate ilicită și întocmite procese-verbale contravenționale: în locurile autorizate din mun. Bălți 961, în locurile autorizate din mun. Chișinău 180 și în locurile autorizate din Sîngerei 29 procese-verbale contravenționale.

De către reprezentanții ISM și ai IGP pentru perioada 2015 au fost întreprinse 123 vizite de control, fiind depistați 150 salariați care prestau muncă nedeclarată.

Totodată, în perioada de gestiune, în urma activităților întreprinse în vederea asigurării monitorizării permanente a respectării legislației în domeniul raporturilor de muncă și contracarării „muncii la negru”, au fost înregistrate *rezultate semnificative* în unele inspectorate fiscale teritoriale.

Astfel, de către inspectorii *IFS mun. Chișinău* au fost efectuate 533 controale fiscale, inclusiv 29 contribuabili au fost supuși verificărilor cu aplicarea metodelor și surselor indirecte de estimare a obligațiilor fiscale. Suma calculată în baza deciziilor adoptate a constituit 2 023 198 lei, suma achitată - 1 586 376 mii lei. Suma salariilor estimată, din care nu au fost calculate contribuțiile asigurărilor sociale de stat, primele de asigurare obligatorie de asistență medicală și impozitul pe venit, constituie 5 333 122 lei.

De către inspectorii *IFS Briceni* au fost supuși verificărilor 826 contribuabili. S-au constatat încălcări și au fost întocmite 3 acte de control și 775 procese-verbale contravenționale. Suma sancțiunilor aplicate și încasate în baza proceselor-verbale contravenționale constituie 482 350 lei. Suma calculată în baza deciziilor asupra cazurilor de încălcare a legislației emise în conform actelor de control constituie 562 666 lei, inclusiv prin metode indirecte 282 268 lei, achitate fiind 213 564 lei.

Inspectorii *IFS Edineț* au supus verificărilor 334 contribuabili. Ca rezultat, au fost întocmite 291 procese-verbale contravenționale, suma calculată și încasată în baza lor constituind 313 600 lei. Suma calculată în baza deciziilor asupra cazurilor de încălcare a legislației în baza actelor de control adoptate constituie 515 906 lei, au fost achitate în perioada de gestiune 135 957 lei.

Ca rezultat al analizei eficienței controalelor efectuate în vederea respectării legislației în domeniul salarizării s-a constatat că de către *IFS Fălești* în urma efectuării controalelor la 23 contribuabili au fost calculate suplimentar în baza deciziilor asupra cazurilor de încălcare a legislației 1 161 256 lei, inclusiv prin aplicarea metodelor și surselor indirecte 410 566 lei, achitate 267 884 lei.

Pentru promovarea politicilor de educație juridică a salariaților, pentru informarea și consultarea celor interesați în aplicarea corectă și eficientă a legislației în domeniul relațiilor de muncă, precum și pentru asigurarea transparenței activității, de către SFS au fost realizate acțiuni informative și de sensibilizare:

- 673 seminare pentru studenții instituțiilor de învățământ superior referitor la pericolul antrenării în escrocheriile fiscale, și pentru angajații și angajatorii din sectoarele cu risc sporit privind consecințele negative ale acceptării salariului neoficial (privarea de dreptul la asistență medicală, la o pensie decentă, la concediu etc.);

- 524 publicații în presă și emisiuni la posturile de televiziune locale a despre dezavantajele achitării salariilor „în plic” și practicării „muncii la negru”.

Colaboratorii IFPS, ISM, CNSM au participat la atelierile de lucru pentru lansarea documentelor de poziție ale Confederației Naționale a Patronatului din RM („Economia informală”, „Eficientizarea Dialogului social” și „Recomandări legislative de flexibilizare și ajustare a legislației muncii la actualul context economico-social” și la atelierul pentru experți organizat în cadrul studiului „Extinderea securității sociale asupra lucrătorilor informali”.

Pe parcursul 2015 colaboratorii SFS, ISM, CNSM a participat la ședințele de supraveghere al proiectelor OIM în domeniul economiei informale și securității sociale privind derularea campaniei de sensibilizare privind ocuparea informală și munca nedeclarată.

Pentru elaborarea unei Strategii naționale cu privire la un sistem cuprinzător de protecție socială colaboratorii Serviciul Fiscal de Stat, Ministerului Muncii, Ministerului Protecției Sociale și Familiei, Inspectoratului de Stat al Muncii, Casei Naționale de Asigurări Sociale, organizațiile patronale, Confederației Naționale a Sindicatelor au participat la Instruirea privind conformitatea și colectarea contribuțiilor de securitate socială organizată de către Centrul Internațional de Instruire al Organizației Internaționale a Muncii.

CNSM, prin intermediul Institutului Muncii, a realizat studiul „Plata muncii în Republica Moldova” cu examinarea problemelor ce persistă la etapa actuală în domeniul salarizării, impactului asupra fenomenului plății salariului „în plic”, cu elaborarea recomandărilor și propunerilor acestora vizând schimbările necesare în domeniul salarizării.

CNSM a organizat un seminar de validare a concluziilor sindicatelor pe marginea economiei informale în cadrul proiectului „Consolidarea capacităților instituționale ale principalilor actori pentru tranziția la formalitate prin dialog social și parteneriate”, finanțat de către Organizația Internațională a Muncii. Astfel, în cadrul activităților dedicate Zilei mondiale a acțiunilor pentru o muncă decentă prin intermediul Consiliului de tineret al CNSM s-a desfășurat o campanie de informare „Stop îmbogățirii prin exploatarea salariaților” în 7 centre raionale ale Republicii Moldova. În cadrul campaniei au fost distribuite peste 5000 de pliante cu tematica „muncii la negru” și acordate consultații la peste 300 de persoane.

CNSM cu suportul Confederației Sindicatelor din Olanda (CNV International) a realizat un studiu privind situația din Republica Moldova la capitolul sistemele de securitate socială. Propunerile și recomandările vizând extinderea securității sociale asupra lucrătorilor informali au fost editate într-o broșură și remise instituțiilor și persoanelor interesate.

În scopul minimizării practicii de achitare a salariilor „în plic”, la insistența sindicatelor, Ministerul Muncii, Protecției Sociale și Familiei a elaborat un proiect de lege de modificare a Legii salarizării, cu propunerea modificării la articole 12 și 14 ale legii respective.

Acțiunile comune întreprinse în perioada 01.01.2015-31.12.2015 în vederea prevenirii și combaterii ilegalităților din domeniul muncii sub aspectul respectării actelor

legislative și normative și în scopul realizării obiectivelor din Planul de acțiuni privind minimizarea practicii de achitare a salariilor „în plic” și „muncii la negru”, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 477 din 28.06.2011, și a prevederilor Regulamentului comun privind activitatea echipelor multidisciplinare, aprobat prin ordinul comun IFPS nr. 393, ISM nr. 12-a, IGP nr. 82, CNSM nr.150 din 05.05.2015, au avut un impact direct și indirect asupra majorării încasărilor la bugetele respective:

- la bugetul public național administrat de SFS la compartimentul impozitul pe venit din salariu încasările au crescut cu 11,9%, comparativ cu perioada similară a anului precedent, și au constituit 2 690 439, 6 mii lei pentru anul 2015 față de 2403881,7 mii lei pentru anul 2014 ;

- la bugetul asigurărilor sociale de stat (total) încasările au crescut cu 11,4% și au constituit 8 914 937,9 mii lei pentru anul 2015 față de 8 002 2796,9 mii lei pentru anul 2014;

- la fondurile asigurărilor obligatorii de asistență medicală (total) încasările au crescut cu 19,1%, comparativ cu perioada similară a anului precedent, și au constituit 2 765 989,1 mii lei pentru anul 2015 față de 2 321 998,5 mii lei pentru anul 2014.

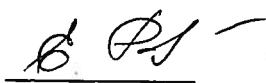
Totodată, acțiunile întreprinse de către echipele multidisciplinare în vederea contracarării fenomenului „muncii la negru” și a practicii de achitare a salariilor „în plic” urmează a fi continuate pentru obținerea unor rezultate durabile, cu efectuarea controalelor comune la întreprinderi din diverse structuri ramurale (construcții, transport, agricultură și alte ramuri cu grad sporit de risc) iar ca urmare a analizei rezultatelor obținute înaintarea propunerilor și măsurilor ce pot contribui la soluționarea problemelor vis-a vis de munca nedeclarată în economia informală.

**Șef adjunct al
Inspectoratului
Fiscal Principal
de Stat**

**Director adjunct al
Inspectoratului de
Stat al Muncii**

**Șef adjunct al
Direcției nr.3 al INI
al Inspectoratului
General al Poliției**

**Șef al DPSE al
Confederației Naționale a
Sindicatelor din Moldova**

Elvira PANTEA

Igor CILOCI

Alexandru ROȘCA

Ana MOLDOVANU